

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий морський гуманітарний інститут

Кафедра Філософія

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни: «Філософія»

Освітній рівень	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<i>03</i>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035</i>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>«Технічний переклад у сфері морського бізнесу»</i>	
Цикл дисципліни	<i>Природничо-наукова</i>	
Курс та семестр	<i>2 курс, 3 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредити ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>лекції, практичні заняття</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<i>Реферати, словник з філософії, презентація</i>	
Форми контролю	<i>Екзамен</i>	

Викладачі:

Куліченко Володимир Вікторович – завідувач кафедри Філософія, доцент
vvkphilosoph@ukr.net, +38097-113-60-81

Кучеренко Наталія Анатоліївна – викладач, nataodessa1975@gmail.com, +38093-44-777=24

Метою дисципліни «Філософія» є

- вивчення законів розвитку філософії як світогляду, знання яких необхідно для безпосередньої практичної діяльності майбутніх спеціалістів;
- формування вихідної світоглядної культури в подальшій загальногуманітарній підготовці фахівця;
- освоєння масиву фундаментальних знань, на базі яких майбутній фахівець матиме нагоду самостійно оволодіти новим змістом подальшого соціального та науково-технічного прогресу.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- філософію та світогляд;
- закони та базові філософські поняття;
- теорії та ідеї історико-філософського процесу;
- філософську онтологію та гносеологію;

Здобувач вищої освіти вміє:

- застосовувати загальні теоретичні положення, закони і принципи розвитку філософії при вивченні інших гуманітарних дисциплін;
- порівнювати та аналізувати взаємодію методологій, їх вплив на формування сучасних моделей пізнання та поведінки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
Змістовний модуль 1. Філософська онтологія та гносеологія					
1	Тема 1. Предмет філософії	2	-		4
2	Тема 2. Історія формування філософської онтології і сучасне бачення світу	4	2		6
3	Тема 3. Вчення про розвиток	2			4
4	Тема 4. Свідомість як філософська проблема	2	2		4
5	Тема 5. Теорія пізнання	2	2		4
ІНДЗ (Реф., творча робота, КР)				10	
Разом за змістовим модулем 1		12	6	10	22
Змістовний модуль 2. Соціальна філософія					
6	Тема 6. Суспільство, його суть, структура і функції:	4	2		6
7	Тема 7. Культура як необхідна умова людського буття. Соціальна аксіологія	2			6
8	Тема 8. Проблема людини у філософії	2	2		6

ІНДЗ (Реф., творча робота, КР)			10	
Разом за змістовим модулем 2	8	4	10	18
Всього	20	10	20	40

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1) оцінювання **роботи** студента впродовж аудиторних занять (систематична підготовка до семінарських занять, опитування студентів, активна участь у дискусіях за темою заняття);

2) оцінки за виступ в аудиторії із самостійно підготовленою **доповіддю** за темою семінарського заняття (структурованість доповіді, обґрунтованість матеріалу, що викладається, зацікавленість слухачів);

3) оцінки за самостійно підготовленим **рефератом**, або **творчу роботу (зокрема, есе на обрану тему)** за вищезазначеними темами:

– **реферат** повинен мати структурований вигляд, план, список літератури. Зміст реферату — обґрунтований, теоретизований, написаний на основі вагомого джерельного матеріалу. **Захист реферату** на семінарському занятті або на консультації, індивідуальному занятті;

– **творча робота** може мати вигляд ілюстративної підборки (7-10 ілюстрацій) із анотацією (об'ємом 5-6 стор.); збірки особистих малюнків за означеною темою; підборки наукових або науково-популярних фільмів; комп'ютерної презентації; слайдпрограми; літературного есе тощо.

4) **тестування** з використанням ПК або у паперовому вигляді. Студент має продемонструвати знання з усіх розділів та тем змістового модулю або усього курсу;

5) **контрольної (модульної) роботи (КР)** — письмова КР повинна мати аргументовані та вичерпні відповіді, демонструвати володіння термінологією, хронологією та основними положеннями релігієзнавства;

6) до поточної оцінки можуть бути додані бали за участь студента у науково-дослідній, пошуковій роботі, олімпіадах та конференціях за даною дисципліною.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Світогляд, його структура та історичні типи.
2. Предмет, структура і функції філософії.
3. Філософія і світогляд.
4. Філософія і наука.
5. Наукове і ненаукове знання.
6. Загальна характеристика античної філософії.
7. Загальна характеристика середньовічної філософії.
8. Філософія Відродження.
9. Філософія Нового часу.
10. Німецька класична філософія.
11. Основні напрямки сучасної філософії.
12. Основне питання філософії і дві його сторони (онтологічна і гносеологічна).
13. Ідеалізм і його форми.
14. Матеріалізм і його форми.
15. Теорія ідей Платона.
16. Метафізика Аристотеля.
17. Філософське поняття матерії і природничо-наукова картина світу.
18. Поняття «буття» і класифікація типів реальності.
19. Сутність і специфіка соціального буття.

20. Поняття і форми духовного буття.
 21. Рух як загальний атрибут матерії.
 22. Форми руху матерії та їх взаємозв'язок.
 23. Простір і час як філософські категорії.
 24. Проблема виникнення свідомості.
 25. Історико-філософські концепції свідомості.
 26. Сутність і структура свідомості.
 27. Свідомість і мозок. Психофізіологічна проблема.
 28. Свідомість і несвідоме.
 29. Свідомість і самосвідомість.
 30. Матеріальне і ідеальне.
 31. Логіко-гносеологічна і матеріалістична моделі діалектики.
 32. Діалектичний та метафізичний стилі мислення.
 33. Категорії діалектики.
 34. Закони діалектики.
 35. Сутність і види пізнавальної діяльності.
 36. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання.
 37. Чуттєве і раціональне в процесі пізнання.
 38. Проблема істини і її критерії (вказіть відомі вам концепції істини).
 39. Практика як основа, мета пізнання і критерій істини.
 40. Сутність наукового пізнання.
 41. Основні форми наукового пізнання (проблема, гіпотеза, теорія).
 42. Класифікація методів наукового пізнання.
 43. Метод філософії Сократа (античне і сучасне розуміння діалогу).
 44. Циклічні і лінійні теорії історичного процесу.
 45. Теорії походження суспільства (теологічна, класично-раціоналістична, діалектико-матеріалістична).
 46. Товариство як система.
 47. Концепція індустріального і постіндустріального суспільства.
 48. Концепція двуполушарної структури світу: сенс дихотомії Схід-Захід.
 49. Поняття «культура» і поняття «цивілізація».
 50. Традиція і новація в культурі.
 51. Творчість як найбільш адекватна форма людського існування.
 52. Особливості аксіологічного і дезаксіологічного підходів до розуміння культури.
 53. Визначте поняття «культура» і дайте його інтерпретацію.
 54. Як співвідносяться поняття «природа», «суспільство», «культура»?
 55. Який зміст ми вкладаємо в поняття «природа людини»?
 56. Як слід розуміти штучність культури?
 57. Політика і право як регулятори життєдіяльності.
 58. Мораль як регулятор поведінки. Добро і зло.
 59. Мистецтво як спосіб художнього освоєння світу.
 60. Основні проблеми аксіології.
 61. Які релігійні, моральні, естетичні цінності Вам відомі?
 62. Який механізм формування цінностей особистості?
 63. Чи виправдане стверджувати, що людина використовує своє тіло для затвердження властивих йому цінностей? Дайте обґрунтування своєї відповіді.
 64. Що означає засуджений людини до свободи (екзистенціалізм)?
- Проблема людини в сучасній філософії (персоналізм, екзистенціалізм, прагматизм).

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Філософія: Навч. Посібник / За ред.. Надольного І.Ф. К: Вікар, 2002.

2. В.Куліченко, О. Черниш. Філософія. Підручник. Одеса., 2012.
3. Основи філософії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Черниша А.М. Одеса: ОНМУ, 2006.
4. Філософія. Підручник для вузів / Під ред. Дмитрієвої В.М. М., 2008. Філософія. Навч. посіб. / За ред. Горбуль О.Д. К., 2004.
5. Філософія. Навч. посібник / За ред. Волкова О.М. Ростов-на-Дону, 2006.
6. Соціальна філософія. Підручник / За ред. Андрущенко В.П., Горлача Н.І., Київ-Харків, 2002.

Допоміжні джерела

1. Голошубова А.А. Словарь философских терминов. Одесса, 2007.
2. Всемирная энциклопедия. Философия XX век. М., 2002.
3. Постмодернизм. Энциклопедия. Минск, 2001.

Першоджерела:

1. Аристотель. Соч. в 4-х т. М., 1976.
2. Бердяев Н. Самопознания. М., 2001..
3. Бердяев Н.А. СENSE історії. М., 1990.
4. Бекон Ф. Соч. в 2-х томах, М., 1978.
5. Бубер М. Два образу віри. М., 1996.
6. Гегель Г.-В.-Ф. Лекції з історії філософії, Кн. перша. СПб., 1993.
7. Гегель Г.-В.-Ф. Система наук. Частина перша. Феноменологія духу // Соч. т. IV. М., 1959.
8. Декарт Р. Вибрані твори. М., 1950.
9. Локк Д. Соч. в 3-х т. М.: Думка, 1985.
10. Лебедев А.В. Фрагменти ранніх грецьких філософів. М., 1989.
11. Маркс К., Енгельс Ф. Німецька ідеологія. Соч., Т.3.
12. Платон. Собр. соч. в 4-х т. М., 1993.
13. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. М., 1992.
14. Сорокін П. Людина, цивілізація, суспільство. М., 1992.
15. Тойнбі А. Розуміння історії. М., 1991.
16. Хюбнер К. Істина міфу. М., 1996.
17. Шпенглер О. Закат Європи. М., 1993.

Додаткова література:

1. Башляр Г. Новий раціоналізм. М.: Прогрес, 1987.
2. Гуревич А.Я. Категорії середньовічної культури. М., 1984.
3. Дезамі Т. Кодекс спільності. М.: Изд-во АН СРСР, 1956.
4. Ільєнко Е.В. Діалектична логіка. М., 1984.
5. Ортега-і-Гассет Х. Що таке філософія. М.: Наука, 1991.
6. Пригожин І., Стенгерс І. Порядок з хаосу. М.: Прогрес, 1986.
7. Руссо Ж.-Ж. Трактати. М.: Наука, 1969.
8. Рузавин Г.І. Методологія наукового дослідження. М., 1999..
9. Сучасна світова філософія. М.: Наука, 2006.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Філософські дисципліни. Питання до іспитів і заліків для студентів-заочників. Методичний посібник. Вид. 2-е, уточнене і доповнене. Одеса: ОНМУ, 2008. (Електронна версія).
2. Голошубова А.А., Куліченко В.В. Конспект лекцій з філософії (електронна версія).
3. Електронний журнал філософського факультету Санкт-Петербурзького університету. Режим доступу: (http://www.arqumentation.spb.ru/_rus/authors.htm).